

Διάθεση για Σκόλια

"Λάθη εις τη νιοστή στις Πανελλήναδικές"*

Μια ερμηνευτική προσέγγιση του φαινομένου

Β.Ε. Βισκαδουράκης

Δεν είναι βέβαια η πρώτη φορά που συμβαίνει κάτι τέτοιο. Η συχνότητα όμως της ύπαρξης "τρωτών" σημείων στις Πανελλαδικές στα Μαθηματικά τα τελευταία 8 χρόνια έχει αυξηθεί σημαντικά. Σε καμία άλλη οκταετία, όσο και αν ψάξει κάποιος δεν θα συναντήσει τέτοια συχνότητα στην εμφάνιση "αδύνατων σημείων" στα θέματα των Μαθηματικών. Είναι άραγε τυχαίο το γεγονός, ή μήπως οι μαθηματικοί των τελευταίων χρόνων έχουν πάθει πνευματική "καθήζηση"; Ζώντας την κατάσταση και από τα μέσα, κατά τις ενδοσχολικές εξετάσεις τόσο για την Α' και Β' τάξη, όσο και για την Γ' σε ειδικές περιπτώσεις, έχουμε καταλήξει σε μια (από τις πολλές ενδεχομένως) ερμηνεία του φαινομένου, που είναι βέβαιο ότι εξωτερικός παρατηρητής (όπως π.χ. ένας δημοσιογράφος) δεν μπορεί να την προσεγγίσει. Άποψή μας είναι πως ένας σημαντικός λόγος - πρόξενος προβλημάτων είναι αυτά καθ' αυτά τα Προεδρικά Διατάγματα που καθορίζουν τα περί των εξετάσεων στα Μαθηματικά. Μιλάμε για τα Π.Δ. 86/2001, 26/2002 και 80/2003 Άρθρο 15, Τρόπος εξέτασης των διάφορων μαθημάτων, Στ. Άλγεβρα και Γεωμετρία, Μαθηματικά και

Μαθηματικά και Στοιχεία Στατιστικής. Στα κείμενα των Διαταγμάτων αυτών, μπορεί κανείς να διακρίνει:

Α: Την **Ουσία**, δηλαδή τους στόχους της αξιολόγησης των μαθημάτων και των υποψηφίων:

Β: Τα **Μέσα**

Γ: Τον **Τύπο** (διαβ. ντιρεκτίβες - εντολές)

Συγκεκριμένα αναφέρεται:

Α: (Ουσία):

...με τα οποία ελέγχεται η δυνατότητα αναπαραγωγής γνωστικών στοιχείων, η γνώση εννοιών και ορολογίας και η ικανότητα εκτέλεσης γνωστών αλγορίθμων, η ικανότητα του μαθητή να αναλύει, να συνθέτει και να επεξεργάζεται δημιουργικά ένα δεδομένο υλικό, καθώς και η ικανότητα επιλογής και εφαρμογής κατάλληλης μεθόδου.

Β: (Τα μέσα):

Τα θέματα των προαγωγικών και απολυτήριων εξετάσεων περιλαμβάνουν **ποικιλία** ερωτήσεων (π.χ. σύντομη απάντησης, ελεύθερης ανάπτυξης) οι οποίες είναι **κλιμακούμενου** βαθμού δυσκολίας και αφορούν **ευρεία έκταση** της εξεταστέας ύλης.

Γ: (ο Τύπος):

Τα τέσσερα θέματα που δίνονται στους μαθητές διαρθρώνονται ως εξής:

α) Το πρώτο θέμα αποτελείται από

ερωτήματα θεωρίας που αφορούν έννοιες, ορισμούς, λήμματα, προτάσεις, θεωρημάτων και πορίσματα. Με το θέμα αυτό ελέγχεται η κατανόηση των βασικών εννοιών, των σπουδαιότερων συμπερασμάτων, καθώς και η σημασία τους στην οργάνωση μιας λογικής δομής.

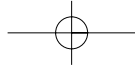
β) Το δεύτερο και τρίτο θέμα αποτελείται το καθένα από μία άσκηση που απαιτεί από το μαθητή ικανότητα συνδυασμού και σύνθεσης εννοιών αποδεικτικών ή υπολογιστικών διαδικασιών. Η κάθε άσκηση μπορεί να αναλύεται σε επιμέρους ερωτήματα.

γ) Το τέταρτο θέμα αποτελείται από μια άσκηση ή ένα πρόβλημα που η λύση του απαιτεί από τον μαθητή ικανότητες συνδυασμού και σύνθεσης προηγούμενων γνώσεων, αλλά και την ανάληψη πρωτοβουλιών στη διαδικασία επίλυσής του. Το θέμα αυτό μπορεί να αναλύεται σε επιμέρους ερωτήματα, τα οποία βοηθούν τον μαθητή στη λύση.

Είναι γνωστό ότι το Π.Δ. που αναφερόμαστε εκπονήθηκε στα πλαίσια της πλέον αμφιλεγόμενης και ασυνάρτητης μεταρρύθμισης που γνώρισε ποτέ η ΠΑΙΔΕΙΑ και η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ στη χώρα μας.

Έτσι είναι πολύ φυσικό να εμπεριέχει

* ("Κυριακάτικη" 11/6/2006, Τίτλος άρθρου της δημοσιογράφου κ. Ντόρας Νταϊλιάνη που αναφέρεται στα τρωτά σημεία των Πανελληνίων εξετάσεων στα Μαθηματικά τόσο της Κατεύθυνσης, όσο και της Γενικής Παιδείας).

και αυτό όλες τις αντιφάσεις και τις αδυναμίες της μήτρας που το έφερε στο φως.

Αλήθεια πώς μπορεί μέσα απ' αυτό το πλέγμα των περιορισμών που διέπουν και καθορίζουν τη δομή - το τυπικό των θεμάτων, να καλυφθεί η αξιολόγηση σε "ευρεία έκταση της εξεταστέας ύλης";

Και πως μπορεί μέσα από τους ίδιους περιορισμούς να εξεταστούν οι μαθητές και οι υποψήφιοι σε μια τέτοια γκάμα παραμέτρων όπως: η δυνατότητα αναπαραγωγής γνωστικών στοιχείων, η γνώση εννοιών και ορολογίας, η ικανότητα εκτέλεσης γνωστικών αλγορίθμων, η ικανότητα ανάλυσης και σύνθεσης, η ικανότητά τους να επεξεργάζονται δημιουργικά ένα δεδομένα υλικό καθώς και η ικανότητά τους να επιλέγουν και να εφαρμόζουν κάθε φορά την κατάλληλη μέθοδο;

Και πως μπορούν μέσα από τέσσερα μόνο θέματα - που αναγκαστικά θα είναι και σύνθετα - να επιλεγούν οι φοιτητές από την Ιατρική Αθηνών μέχρι και το ΤΕΙ Μεσολογγίου; Για τους τελευταίους το 10 - η βάση δηλαδή - μέσα από τέτοια θέματα είναι ένα μακρινό όνειρο, μια ειρωνεία ξεδιάντροπη).

Παραφράζοντας λίγο την παροιμία θα 'λεγε κανείς ότι όσο μικρά κι αν είναι, τόσα πολλά καρπούζια σε μια μασχάλη δεν χωρούν. Χωρούν μονάχα στη φαντασία και στο νου των μάλλον άσχετων με την εκπαιδευτική καθημερινή πράξη εμπνευστών του συγκεκριμένου Π.Δ.

Και αυτό κατά τη γνώμη του υπογράφοντος είναι η βασική αιτία της κακοδαιμονίας που μαστίζει τα τελευταία χρόνια της Γενικής Εξετάσεις στα Μαθηματικά, έτσι που και αν περάσει μία χρονιά χωρίς εμφαντικά λάθη στα θέματα, δεν θα περάσει και η επόμενη. Και μιλάμε για τα εμφαντικά λάθη, αυτά που προκαλούν τίτλους όπως αυτόν την Κυριακάτικης (11-6-06).

"Λάθη εις τη νιοστή στις Πανελλαδικές"

Γιατί υπάρχουν και άλλα (υπόρρητα και αφανή) που δημιουργούν σύγχυση κατά τη διάρκεια των εξετάσεων και τελικά αδικίες για πολλούς (συνήθως τους καλύτερους) υποψήφιους.

Δεν είναι σπάνιες οι φορές που ενώ ο υποψήφιος προσέρχεται με τη βεβαιότητα της κλιμάκωσης των θεμάτων, τελικά το 2ο ή το 3ο (όπως τη φετινή χρονιά) έχει πολύ μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας από το 4ο και τελευταίο θέμα με αποτέλεσμα οι καλύτεροι συνήθως υποψήφιοι να αναλώνονται στην πρώτη σοβαρή δυσκολία γιατί νομίζουν πως πιο κάτω τους περιμένει ούτως ή άλλως μεγαλύτερη. Και λέμε ότι αυτό συμβαίνει στους καλύτερους υποψήφιους, γιατί συνήθως αυτοί είναι απαιτητικοί με τον εαυτό τους και επιμένουν ιδιαίτερα, ενώ οι πιο μέτριοι συνήθως φεύγουν και απεμπλέκονται ευκολότερα από την πρώτη δυσκολία.

(Περισσότερες παρατηρήσεις πάνω στα θέματα Μαθηματικών των Πανελλαδικών Εξετάσεων, όποιος ενδιαφέρεται μπορεί να βρει σε άρθρο μας στο 1ο τεύχος της Περιοδικής Έκδοσης Επικοινωνίας και Διαλόγου στα Μαθηματικά. Το "φ", σελ. ...., τίτλος του άρθρου: "Εξετάζοντας τις Εξετάσεις").

Άποψη μας είναι πως η πρόθεση του Π.Δ. για μια πολυπαραμετρική αξιολόγηση του υποψηφίου αλλά και του μαθητή Α' και Β' λυκείου δεν είναι συμβατή ή τουλάχιστον είναι πολύ δύσκολα συμβατή με τόσους πολλούς περιορισμούς και ντιρεκτίβες που αφορούν στη **δομή των θεμάτων**.

Κοιτάξτε για παράδειγμα το φετινό 3ο θέμα στα "Μαθηματικά και Στοιχεία Στατιστικής". Στην προσπάθειά τους οι "θεματοδότες" να εξετάσουν "ευρεία έκταση" της ύλης αλλά μέσα από **μία** άσκηση, τα έκαναν κατά το κοινώς λεγόμενο "θάλασσα". Θέλοντας να συνδυάσουν παρακαλώ δύο ξεχωριστούς κλάδους, (να!) των Μαθηματικών, την Ανάλυση με τα Διακριτά Μαθηματικά έφτιαξαν ένα θέμα που ο αριθμός (x) των μαθητών

θα έπρεπε (έτσι έλεγε η διευκρίνιση (:)) να θεωρηθεί ως συνεχής μεταβλητή, ... και να μιλάμε για .... μαθητές ή για 2,571 κ.τ.λ. μαθητές). Τι να πούμε; "Μωραίνει Κύριος ων βούλεται απωλέσαι"; Ας ευχηθούμε να "απωλέσει" αυτό το προβληματικά αντιφατικό Π.Δ. Δε λέμε βέβαια ότι είναι απίθανο έστω και με αυτούς τους περιορισμούς να φτιαχτούν και καλά θέματα, είναι όμως δύσκολο και ούτε ένα 25% των θεμάτων που κυκλοφορούν στη βιβλιογραφία δεν θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν "καλά". Τα περισσότερα είναι τεχνικές συγκολλήσεις και όπως λέμε "τραβηγμένα απ' τα μαλλιά".

Και αναρωτιέται κανείς προς τι όλ' αυτά; Γιατί να γίνεται δύσκολη η ζωή κάθε χρόνο των ανθρώπων που επωμίζονται την ευθύνη οποιωνδήποτε εξετάσεων;

Μήπως έτσι προστατεύονται οι μαθητές από τυχόν αυθαιρεσίες των καθηγητών τους; Η ζωή πάντως δείχνει το αντίθετο, συνήθως τα πραγματικά θύματα είναι οι μαθητές. Δεν θα μπορούσαν άραγε με λιγότερους περιορισμούς ως προς τη δομή των θεμάτων να εξεταστούν με τρόπο αξιόπιστο και έγκυρο μαθητές και υποψήφιοι; Απ' ότι έχουμε υπόψη μας σε ελάχιστες χώρες σ' Ανατολή και Δύση οι μαθητές εξετάζονται με θέματα παρόμοιας δομής όπως στη χώρα μας στα Μαθηματικά.

Και το βασικότερο, τα θέματα δεν τα φτιάχνουν την παραμονή, αλλά έχουν το χρόνο να τα επεξεργαστούν και να τα απαλλάξουν από ατέλειες και λάθη της τελευταίας στιγμής.

Τελιώνοντας θα πρέπει να αναφέρει κανείς ότι τα Μαθηματικά και ο δάσκαλος των Μαθηματικών χρειάζονται περισσότερο από κάθε άλλον την Ελευθερία. Όσο περισσότεροι περιορισμοί του τίθενται σ' οποιαδήποτε πλευρά του λειτουργήματός του, τόσο περισσότερο θα γίνονται πιο ισχνά και ασήμαντα τα αποτελέσματα της εργασίας του.

